

ŠTO DONOSI NOVI PRAVILNIK O ISKAZIVANJU POTROŠNJE ENERGIJE ZA KUĆANSKE UREĐAJE

Igor RAGUZIN, dipl. ing.
mr. sc. Vesna BUKARICA, dipl. ing.
Dražen LEŠ, dipl. ing.

♦ PRAVILNIK PRAVILNIK PRAVILNIK PRAVILNIK PRAVILNIK ♦
NARODNE NOVINE
SLUŽBENI LIST REPUBLIKE HRVATSKE

U skladu s odredbama Zakona o energiji (68/2001, 177/2004, 76/2007, 152/2008 i 127/2010), Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je nekoliko pravilnika kojima se uređuje iskazivanje, odnosno označavanje potrošnje energije na proizvodima koji su povezani s energijom (to u pravilu podrazumijeva uređaje koji se koriste u kućanstvu kao što su perilice rublja i posuđa, rashladni uređaji i televizori). Ti su pravilnici su objavljeni u 'Narodnim novinama' br. 101/2011 od 7. rujna 2011. godine, a to su:

- Pravilnik o iskazivanju potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda, povezanih s energijom, pomoću oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu (temeljni pravilnik)
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih perilica posuđa
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih perilica rublja
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih rashladnih uređaja
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti televizora.

Pravilnik o iskazivanju potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda, povezanih s energijom, pomoću oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu (NN 101/2011) donijelo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, a na je snagu stupio 7. rujna 2011. godine. Njime se uspostavlja okvir za usklađivanje nacionalnih mjera o informacijama za krajnje korisnike o potrošnji energije i (ako je to bitno) ostalih bitnih resursa tijekom uporabe te o dodatnim informacijama

o proizvodima povezanim s energijom, a sve to pomoću oznaka i standardnih informacija o proizvodu. Time će se krajnjim korisnicima omogućiti odabir učinkovitijih proizvoda, u skladu s Direktivom 2010/30/EU o iskazivanju potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda, povezanih s energijom, pomoću oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu.

Pravilnik se primjenjuje na proizvode povezane s energijom koji tijekom uporabe imaju

značajan izravan ili neizravan utjecaj na potrošnju energije, odnosno drugih bitnih resursa, ali ne i na rabljene proizvode i prijevozna sredstva za osobe ili robu.

Zakonska osnova za donošenje novog Pravilnika

Zakonska osnova za donošenje novog Pravilnika je članak 13, stavak 4. Zakona o energiji (NN 68/2001, 177/2004, 76/2007, 152/2008 i 127/2010). Tim je člankom određeno da proizvodi koji za svoj rad koriste energiju moraju biti opremljeni oznakom o energetske učinkovitosti proizvoda.

To znači da je, zapravo, Zakonom o energiji u hrvatsko zakonodavstvo uvedena obveza označavanja energetske učinkovitosti kućanskih uređaja. Pri tome su uređaji na koje se ta obveza odnosi i sadržaj oznake energetske učinkovitosti za svaki tip uređaja navedeni u Pravilniku o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (NN 130/2007). Njemu je prethodio istomjeni Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (NN 133/2005), prema kojem je označavanje energetske učinkovitosti kućanskih uređaja u Hrvatskoj obvezno od 2006. godine. Tim je pravilnicima Hrvatska u potpunosti prenijela Direktivu 92/75/EEZ o iskazivanju potrošnje energije i ostalih resursa kućanskih uređaja pomoću oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu u svoje zakonodavstvo.

No, u svibnju 2010. godine Europska komisija je usvojila novu Direktivu 2010/30/EU. Uspostavljanje okvira za usklađivanje s tom Direktivom upravo je cilj novog Pravilnika. Uz to, za pojedine proizvode u Europskoj uniji su donešene i Delegirane uredbe 1059/2010, 1060/2010, 1061/2010 i 1062/2010 kojima se propisuju posebni zahtjevi. Oni se u nacionalnim, odnosno zakonodavstvima pojedinih članica EU-a provode na osnovi pravilnika o označavanju energetske učinkovitosti pojedinih kućanskih uređaja: perilica rublja i posuđa, rashladnih uređaja i televizora.

U Hrvatskoj su to četiri pravilnika koji su također objavljeni u 'Narodnim novinama' od 7. rujna 2011. godine:

- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih perilica posuđa
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih perilica rublja
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih rashladnih uređaja
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti televizora.

Novi Pravilnik je priređen tako da je u njemu prenesena spomenuta Direktiva 2010/30/EU,

dok se pripadajuće Delegirane uredbe kao njezine dopune u hrvatsko zakonodavstvo uvode novim pravilnicima kojima se zasebno uređuje označavanje energetske učinkovitosti za pojedine spomenute skupine proizvoda.

Valja naglasiti da predstavnici poslovne zajednice (Hrvatske udruge poslodavaca), a osobito poslovno zainteresirane strane kao što su distributeri (opskrbljivači koji stavljaju proizvod na tržište) i dobavljači (proizvođači ili uvoznici koji proizvod stavljaju na tržište), požuruju donošenje novog Pravilnika kako bi se spriječile poteškoće vezane uz stavljanje na tržište kućanskih uređaja, odnosno proizvoda koji su uvezeni iz EU-a i već imaju oznake usklađene s Direktivom 2010/30/EU te mogu biti predmet inspeksijskog nadzora.

Konačno, važno je istaknuti da su za prve tri spomenute skupine proizvoda uvedeni novi razredi energetske učinkovitosti, dok se označavanje energetske učinkovitosti televizora uvodi prvi put. Tako je promijenjen izgled oznake energetske učinkovitosti i na njoj više nema jezičnih specifičnosti.

Cilj uvođenja novog Pravilnika

Cilj uvođenja Pravilnika je poboljšanje i unaprjeđivanje nacionalnih mjera o informacijama za krajnje korisnike kako bi se u konačnici potaknulo energetske osviješteno tržište kućanskih uređaja. Tako će se kupcima kućanskih uređaja pružiti više informacija o njihovoj energetske učinkovitosti i omogućiti usporedba raznih modela s obzirom na energetske karakteristike. To bi u konačnici trebalo rezultirati smanjenjem potrošnje električne energije u kućanstvima na nacionalnoj razini.

Očekivani učinci novog Pravilnika

Opseg označavanja Pravilnika je proširen na proizvode koji su povezani s energijom, a koji imaju značajan izravan ili neizravan utjecaj na potrošnju energije.

Uvođenjem Pravilnika se hrvatskim građanima na osnovi ekonomskih vrijednosti (odnosa početne investicije i eksploatacijskih troškova kućanskog uređaja) pruža bolji uvid u isplativost kupnje određenog tipa uređaja. Uz to, novi sustav označavanja omogućava dodavanje do tri razreda, odnosno klasa energetske učinkovitosti (razredi A+ do A+++ iznad razreda A kako bi se potrošačima pružio bolji uvid i detaljnije informacije potrebne za razlikovanje proizvoda. Ti se razredi, odnosno klase dodaju za proizvode čiji je tržišni udio razreda A već dominantan. S obzirom na to da se kod kućanskih uređaja mnogo veće razlike očekuju pri eksploataciji nego pri investiciji i da kupnja na rate još više smanjuje utjecaj

razlike u investicijama pri kupnji na mjesečni proračun, očekuje se da će se građani pri kupnji radije odlučivati na uređaje s manjom potrošnjom energije.

Zahvaljujući inerciji će sustav smanjenja potrošnje energije u kućanstvima dovesti do smanjenja potrošnje energije na nacionalnoj razini. Tako se s vremenom očekuje da će tržišna utakmica dovesti do istiskivanja energetski intenzivnih i neprihvatljivih proizvoda s tržišta.

Na oznakama više nema jezičnih karakteristika i one su dodane u ambalažu svakog proizvoda. To će omogućiti trgovcima da ih lako pričvrste na mjestu prodaje proizvoda i izbjegn timer sadašnju situaciju u kojoj su uređaji, zbog jezičnih nedoumica, bili krivo označavani.

Za proizvod koji se uređuje posebnim propisom, obveznici primjene propisa kojim se uređuje javna nabava, kada sklapaju ugovore o javnim radovima, ugovore o javnoj nabavi robe i ugovore o javnim uslugama, nastojat će nabavljati samo proizvode koji zadovoljavaju kriterije najviše razine radnih značajki i koji se ubrajaju u najviši razred (klasu) energetske učinkovitosti koji je dostupan na hrvatskom tržištu. Tako će obveznici javne nabave, pri sklapanju ugovora o javnoj nabavi, nabavljati samo proizvode koji zadovoljavaju te kriterije pri čemu će uvjet za njihovu primjenu biti ekonomičnost u pogledu troškova, ekonomska izvedivost i tehnička održivost te dostatna razina tržišnog natjecanja.

Pravilnikom su predviđeni poticaji za proizvod koji se uređuje posebnim propisom, a njihov su

cilj najviše razine radnih značajki, što uključuje i najviši razred energetske učinkovitosti koji se utvrđuje u posebnom propisu. Poticaji se mogu dodjeljivati samo za proizvode koji zamjenjuju stare i neučinkovite. Kao dokaz za ostvarenje prava na poticaj morat će se predložiti potvrda o zbrinjenom starom proizvodu i to onako kako je to određeno podzakonskim propisom o gospodarenju otpadnim električnim i elektroničkim uređajima i opremom.

Tijela zadužena za provedbu Pravilnika

Dobavljači (proizvođači ili njihovi ovlašteni zastupnici ili uvoznici koji proizvod stavljaju na tržište ili puštaju u rad), koji spomenute proizvode stavljaju na tržište ili na raspolaganje, dostavljaju oznaku i informacijski list distributeru (svakoj fizičkoj i pravnoj osobi u opskrbnom lancu, koja nije proizvođač ili uvoznik, a koja stavlja proizvod na raspolaganje na tržištu). Tehnička dokumentacija koju dobavljači na zahtjev predložavaju nadležnom tijelu mora biti dostatna da se na temelju nje može procijeniti točnost informacija na oznaci i u informacijskom listu.

Svake četiri godine će MINGORP izrađivati, javno objaviti i EK-u dostaviti izvješće o provedbenim aktivnostima o razini usklađenosti s Pravilnikom i posebnim propisima na području Hrvatske.

Konačno, inspekcijski nadzor nad provođenjem Pravilnika obavljat će Državni inspektorat i drugi nadležni inspektori prema posebnim propisima, a sve u skladu s pripadajućim odredbama Zakona o energiji. ■